

การคัดเลือกและฝึกฝนนักแสดงสำหรับหนังสั้นในมิติเพศวิถีโครงการ

Thai Queer Short Film 1 (Casting and Coaching of Actors for Short Films in Thai Queer Short Film Project 1)

กัญญพิชญ์ ปวิดาภา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกนักแสดงตลอดจนศึกษาแนวทางการแนะนำ และฝึกฝนนักแสดงของผู้กำกับหนังสั้นในมิติเพศวิถี จำนวน 15 เรื่องในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสั้นซีรีส์ # 1

ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงที่ผู้กำกับในโครงการเลือกใช้คือ การคัดเลือกนักแสดงจากเพศของนักแสดง, การคัดเลือกนักแสดงจากบุคลิกภายนอก, การยอมรับที่จะแสดงในบทบาทตัวละครที่มีเพศวิถีเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ, คุณภาพของเสียงและการพูด, การเคลื่อนไหวและจังหวะ, การพัฒนาของความรู้สึกและอารมณ์ โดยตัวละครที่ปรากฏในหนังสั้นจะเป็นตัวแทนของบุคคลจากเพศวิถีอื่นๆ ดังนั้นหากสามารถทำการคัดเลือกนักแสดงที่มีเพศวิถีที่ตรงและเหมาะสมกับตัวละครนั้นได้จริงๆ ให้มาแสดงถึงตัวตนและเพศวิถีที่มาจากมุมมองของผู้กำกับได้ ผลงานที่ออกมาจะสามารถให้ความรู้ สร้างความเข้าใจตลอดจนลดอคติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ด้วยปัญหาข้อจำกัดด้านเวลาทำให้ผู้กำกับต่างก็พยายามเลือกนักแสดงที่มีพื้นฐานทักษะหรือประสบการณ์ด้านการแสดงอยู่ก่อนแล้วมาทำงาน

ในส่วนของการฝึกฝนนักแสดงพบว่า ผู้กำกับต้องมีการแนะนำป้อนข้อมูลให้ผู้กำกับเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศวิถีให้ตรงกับนักแสดง และพยายามขจัดภาพติดตาของผู้มีความหลากหลายทางเพศจากสื่อต่างๆ ในหัวของนักแสดงออกเพื่อให้ได้การแสดงที่ไม่เป็น cliché ผู้กำกับในโครงการใช้วิธีส่งโครงเรื่องและบทให้นักแสดงอ่าน และอาศัยการพูดคุยกับนักแสดงก่อนเริ่มการแสดงจริงเพื่อความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและสรุปสิ่งที่ผู้กำกับต้องการในฉากนั้นๆ เพื่อให้การแสดงออกมาเป็นธรรมชาติ และสมจริง

ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของความหลากหลายทางเพศวิชานั้นเป็นสิ่งสำคัญในการแสดง โดยเฉพาะเมื่อผู้กำกับหรือนักแสดงต้องทำงานกับตัวละครที่มีเพศวิถีไม่ตรงกับเพศตัวเอง เพื่อการนำความรู้มาประกอบให้ได้เป็นตัวละครที่มีพลัง และเป็นธรรมชาติแบบไม่จอมปลอม

Abstract

This thesis aims to study the progress of casting and coaching of actors for short films in Thai Queer Short Film Project 1.

The research found out that criteria for casting that director used in the project were Criteria for casting from sexuality of the actors, Criteria for selection the actors from outside character, The recognition to perform in the character roles that sexuality is a diversity of gender, Diction, Sense of Movement and Rhythm, and the Development of Emotional. The characters that appear in the short film will be represented in the person of that sexuality. So if the director can cast the actors who had an appropriated sexuality that meet the director needs. Their work will be able to giving knowledge, understanding, and reduce prejudice against people with a diversity of sexuality. Due to the limited time all the directors were selected the actors that had basic skills or experiences in performing field to work.

For coaching actors the research found out that the actors need the input and understand-

ing about sexuality from the directors and try to eliminate the persistent images of a variety of sexual media in the head of the actors to avoid cliché. Directors in this project sent plot and script to the actors for read and they rely on conversations with the actors before shooting to be understand in the same direction and concluded about what directors want in each scene for natural acting and sincerity. The correct understanding of the diversity in sexuality was important to the acting for attributed the powerful character, Natural, and non-fake.

บทนำ

การแสดงถือเป็นศิลปะที่เก่าแก่ที่สุดแขนงหนึ่ง ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นจากการเลียนแบบชีวิตจริง เพื่อแสดงออกและบอกเล่าถึงเรื่องราว อารมณ์ และความรู้สึก แต่การแสดงจะกลายเป็นศิลปะที่ไม่สมบูรณ์หากขาด “นักแสดง” ซึ่งก็คือผู้ที่ต้องมารับบทบาททางการแสดงเป็นตัวละคร เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ และความรู้สึกไปสู่ผู้ชมโดยตรง ดังนั้นการคัดเลือกนักแสดง (Casting) จึงเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพื่อที่จะคัดเลือกเฟ้นหาให้ได้มาซึ่งนักแสดงที่มีคุณสมบัติ บุคลิก ลักษณะตัวละครตรงตามที่ต้องการได้จริง โดยในงานวิจัยนี้มีตัวแปรเรื่องเพศวิถีเข้ามาเกี่ยวข้องในการคัดเลือกนักแสดงด้วยเนื่องจากเป็นโครงการ Thai Queer Short Film หรือเป็นโครงการหนึ่งสั้นที่วาดด้วยเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมส่งหนังสั้นเข้าประกวดในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสั้นสร้าง # 1 ซึ่งได้เริ่มโครงการขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปี 2551 โดยทราบข่าวสารจากเว็บไซต์ thaiindie.com ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมงานแถลงข่าวโครงการซึ่งมีการเสวนาในหัวข้อ “ทำไมต้องมีหนัง (สั้น) เกย์-เลสเบี้ยน?” โดยมีวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์จากหลากหลายสาขาอาชีพ ทั้งนักวิจารณ์ ภาพยนตร์ ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ และนักแสดง ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกว่าเป็นโครงการที่น่าสนใจ เพราะปัจจุบันบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในสังคม แต่คนในสังคมยังขาดความเข้าใจในตัวบุคคลเหล่านี้เพราะ

ติดภาพจากละคร หรือภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครตลกโป๊ฮา ขอบพุดจาหยาบคาย หมกมุ่นอยู่ในเรื่องเพศ และปิดฉากด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นการนำเสนอภาพด้านลบเพียงด้านเดียว ผู้วิจัยจึงตัดสินใจส่งผลงานหนังสั้นเข้าร่วมประกวด โดยใช้ชื่อเรื่องว่า “พระจันทร์เป็นพยาน” ซึ่งได้รับเลือกเข้ารอบเป็น 1 ใน 15 เรื่องจากทั้งหมด 107 เรื่อง ที่จะฉายและเผยแพร่ต่อไป

จากการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Thai Queer Short Film หนังสั้นสร้าง # 1 ทำให้ผู้วิจัยพบปัญหาในการทำงานซึ่งเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ปัญหาในการทำวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ หลังจากที่ได้โครงการผ่านและได้รับทุนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือผู้กำกับทุกคนต้องหาตัวนักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาทที่ตนเลือกไว้ แต่ด้วยความที่หนังสั้นนี้เป็นเรื่องค่อนข้างเฉพาะทางที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทำให้เกิดอุปสรรคในการคัดเลือกนักแสดงอันเนื่องมาจากภาพลบของบุคลิกลักษณะของคนกลุ่มนี้ ประกอบกับความไม่เข้าใจทำให้นักแสดงที่ได้รับการติดต่อเกิดความรู้สึกไม่ยอมรับงานเพราะกลัวภาพลักษณ์ของตนเองจะเสียหาย โดยอาจสร้างความไม่เข้าใจและสับสนต่อคนรอบข้างว่าตัวนักแสดงเองก็อยู่ในกลุ่มของผู้มีความหลากหลายทางเพศด้วย ที่แย่ไปกว่านั้นคือนักแสดงบางคนมีทัศนคติด้านลบที่รังเกียจผู้มีความหลากหลายทางเพศ และไม่อยากร่วมทำงานด้วย ภายหลังจากที่นักแสดงได้รับการคัดเลือกมาแล้วก็ยังพบปัญหาในการฝึกฝนนักแสดงอันเนื่องมาจากนักแสดงมักมีความรู้ ความเข้าใจในตัวละครของผู้มีความหลากหลายทางเพศแบบผิดๆ เพราะติดภาพมาจากละคร หรือภาพยนตร์ที่มักนำเสนอภาพด้านลบ โดยนักแสดงมักทำกิริยาท่าทางที่เสียดสีดั่งเกินจริง และพยายามทำบุคลิกให้ตลก ซึ่งนั่นเป็นการแสดงความเป็นธรรมชาติแบบจอมปลอม (Fake Naturalism) ที่ปราศจากความจริงภายใน (Inner Realism) ในบางฉากเมื่อต้องมีการแสดงความรัก หากนักแสดงยังคงแสดงโดยปราศจากความเชื่อในตัวละครแล้ว (โดยในที่นี้หมายถึงความรักแบบชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือผู้ชายกับผู้หญิงข้ามเพศ) ย่อมแสดงออกมาให้เห็นทางสายตา และการกระทำที่เคอะเขินไม่สมจริง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคร่าวๆ เกี่ยวกับเรื่อง “พระจันทร์เป็นพยาน” ที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำกับ ผู้วิจัยได้วางคุณสมบัติของนักแสดงนำชายไว้ว่าจะต้องเป็นเพศชายจริงๆ ตัวใหญ่ ใจดี มอง

โลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยได้ติดต่อคนรู้จักที่พอจะมีความรู้ทางการแสดงอยู่บ้างมา 6-7 คนเพื่อเข้าร่วมการคัดเลือกปัญหาที่ผู้วิจัยพบคือนักแสดงที่เป็นชายจริงหลายคนไม่ยอมเล่นร่วมกับนักแสดงที่เป็นเกย์หรือเลสเบี้ยน หรือบางคนถึงขนาดไม่รับเล่นเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ Queer โดยเกรงว่าจะถูกเพื่อนล้อ หรือด้วยเหตุผลส่วนตัวอื่นๆ

เช่นเดียวกัน ในส่วนของการกำกับและฝึกฝนนักแสดง เนื่องจากหนังสือเรื่องนี้เป็นแนวโรแมนติก ผู้วิจัยพบว่านักแสดงที่เป็นชายจริงส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกในฉากที่ต้องแสดงความรัก และความใกล้ชิดของตัวละครที่เป็นเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นแบบเพื่อนหรือคู่รัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความสัมพันธ์แบบหลัง นักแสดงมักจะมีการเกร็งและเคอะเขิน เป็นเหตุให้อารมณ์ที่สื่อออกมาไม่สามารถทำให้คนดูเชื่อได้ว่าทั้งคู่รักกันมานานแล้ว ในฉากจบของหนังสือที่ผู้วิจัยกำกับ ผู้วิจัยต้องการภาพจูบแบบโรแมนติกเพื่อสร้างอารมณ์และความซาบซึ้งประทับใจให้กับผู้ชม แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือนักแสดงไม่ยอมจูบจริงซึ่งนั่นทำให้อารมณ์ของภาพในฉากนั้นไม่เป็นไปตามที่ผู้กำกับต้องการ

จากประสบการณ์ และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยเกิดความสงสัยว่า ในการทำงานผลิตหนังสือของ ผู้กำกับท่านอื่น ได้ประสบปัญหาต่างๆ เช่นเดียวกับผู้วิจัยหรือไม่ และผู้กำกับท่านอื่นๆ มีวิธีการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการ และเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงของผู้กำกับหนังสือในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสือสั้น # 1
2. เพื่อศึกษาแนวทาง การแนะนำ และฝึกฝนนักแสดง ในกรณีที่นักแสดงที่ได้รับการคัดเลือกมามีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับได้วางไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกนักแสดง รวมไปถึงการกำกับหนังสือแต่ละเรื่องที่มีความหลากหลายของประเด็น ทั้งเรื่องหญิงรักหญิง ชายรักชาย และคนข้าม

เพศ

2. เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกฝนนักแสดง ในกรณีที่นักแสดงที่ได้รับการคัดเลือกมามีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับได้วางไว้

ปัญหานำการวิจัย

1. ผู้กำกับหนังสือในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสือสั้น # 1 ใช้วิธีการ และเกณฑ์อะไรในการคัดเลือกนักแสดงของหนังสือแต่ละเรื่อง
2. ในกรณีที่นักแสดงที่ได้รับการคัดเลือกมามีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับได้วางไว้แล้วนั้น ผู้กำกับมีวิธีการแนะนำ และฝึกฝนนักแสดงอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งศึกษาวิธีการ และเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดง ผู้กำกับหนังสือในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสือสั้น # 1 ตลอดจนศึกษาแนวทาง การแนะนำ และฝึกฝนนักแสดง ในกรณีที่นักแสดงที่ได้รับการคัดเลือกมามีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับได้วางไว้ ในหนังสือแต่ละเรื่องทั้ง 15 เรื่อง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่ หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายรักชาย

1. หนึ่งในดวงใจ
2. ชั้น 12A
3. ผู้เลือก
4. ไม่มีชื่อคือความรัก

หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักหญิง

5. ปาในดวงใจ
6. กาลครั้งหนึ่งเมื่อฉันเรียกชื่อแก
7. ตลอดไป
8. The Inconvenient Truth

หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงข้ามเพศ

9. พระจันทร์เป็นพยาน
10. (S)he
11. คมสัน
12. ถ้าโลกนี้ไม่มีผู้ชาย

หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

13. ตูปลาที่ไม่มีตุ๊ด (ปลา) อยู่ในตู้
14. เรื่องของเรื่องที่ไม่มีชื่อเรื่อง
15. รักไม่รู้จบ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ มีดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเรื่องการคัดเลือกนักแสดง (Casting)
2. แนวความคิดเรื่องการฝึกฝนนักแสดง (Coach Acting)
3. แนวความคิดเรื่องเพศ (Sex, Gender, Sexuality)
4. อัตลักษณ์ของเกย์และเลสเบี้ยนที่ปรากฏในงานสื่อสารการแสดง

นิยามคำศัพท์

1. บุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ
หมายถึงบุคคลผู้มีการแสดงออก หรือวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพ และเพศวิถีที่แตกต่างหลากหลายรูปแบบในสังคม ไม่ว่าจะเป็นชายรักชาย (Gays) หญิงรักหญิง (Lesbians) คนข้ามเพศ (Transgender) คนรักสองเพศ (Bisexual) เป็นต้น

2. ผู้หญิงข้ามเพศ (Transgender: Male to Female)

หมายถึงเพศชายที่มีจิตใจเป็นเพศหญิง และได้ผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศ จากเพศชายเป็นเพศหญิง ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแบบผู้หญิง โดยมีเพศวิถีที่แตกต่างไปจากเกย์เพราะเกย์คือผู้ชายที่รักผู้ชายด้วยกันเอง เกย์บางคนอาจมีจิตใจที่มีความเป็นผู้หญิง (Feminine) แต่ยังไม่ถึงขั้นอยากเปลี่ยนแปลงเพศที่เกิดมาให้เป็นผู้หญิง ซึ่งหากมีเพศวิถีอยู่ระดับนี้ถือว่าเป็นเกย์อยู่ แต่ถ้าถึงขั้นเปลี่ยนแปลงร่างกายตนเองเป็นผู้หญิงโดยการรับประทานฮอร์โมนเพศหญิง จนกระทั่งผ่าตัดแปลงเพศก็จะเรียกว่าเป็นผู้หญิงข้ามเพศซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ใช่รักร่วมเพศเพราะมีมุมมองความรักที่เป็นแบบรักเพศชายตามที่เขาเองคิดว่าเธอคือเพศหญิง ไม่ใช่เพศชาย จึงเป็นรักต่างเพศ แต่เนื่องจากเป็นคนละเพศกับผู้หญิง จึงมีศัพท์ใหม่ขึ้นมาว่า “ผู้หญิงข้ามเพศ” (ในโครงการประกวดหนังสั้น Thai Queer Short Film #1 ใช้คำว่า MTF หรือ Male to Female)

3. โครงการหนังสั้น Thai Queer Short Film

หมายถึงโครงการประกวดหนังสั้นที่สื่อสารกับบุคคลทั่วไปในสังคมให้ตระหนักและรับรู้ในเรื่องความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะเรื่องราวของบุคคลรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ คนรักสองเพศ ในแง่มุมที่ปราศจากอคติ หรือผลิตซ้ำความคิดด้านลบต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว ที่มีมายาวนานในภาพยนตร์หรือละคร ซึ่งถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้คนอย่างยิ่ง

4. หนัง Queer

หมายถึงภาพยนตร์ที่ให้ความสำคัญกับเพศที่สามเป็นหลักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นชายรักชาย (Gays) หญิงรักหญิง (Lesbians) คนข้ามเพศ (Transgender) คนรักสองเพศ (Bisexual) เป็นต้น

5. การคัดเลือกนักแสดง

หมายถึงกระบวนการวางแผน สรรหา คัดเลือก เพื่อให้ได้มาซึ่งนักแสดงที่มีความเหมาะสมมารับบทบาทตัวละครใดตัวละครหนึ่ง ในการผลิตภาพยนตร์แต่ละเรื่อง

6. นักแสดง

หมายถึงผู้ที่สวมบทบาทการแสดงตามบุคลิก ลักษณะของตัวละครในการศึกษาวิจัยนี้หมายถึง นักแสดงในภาพยนตร์สั้น โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

6.1 นักแสดงนำ คือ นักแสดงที่สวมบทบาทเป็นตัวละครหลัก (Main Character) เป็นตัวดำเนินเรื่อง และมีความสำคัญมาก เช่น พระเอก นางเอก

6.2 นักแสดงสมทบ คือ นักแสดงที่สวมบทบาทเป็นตัวละครสมทบหรือตัวละครรองที่อยู่แวดล้อมตัวละครหลัก เช่น เพื่อนสนิท พ่อแม่ พี่เลี้ยง แม่บ้าน เป็นต้น โดยนักแสดงเหล่านี้ไม่ใช่ตัวละครสำคัญในการดำเนินเรื่อง แต่เป็นตัวเสริมให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.3 นักแสดงประกอบ คือ นักแสดงที่สวมบทบาทตัวละครประกอบ ไม่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องและอาจมีบทพูดเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในแต่ละเรื่อง แต่เป็นตัวสร้างบรรยากาศให้มีความสมจริง เช่น บริกรในร้านอาหาร ตำรวจ หมอ เป็นต้น

7. การกำกับ และการฝึกฝนนักแสดง

หมายถึงการฝึกฝนให้นักแสดงตีความและทำความเข้าใจบทเพื่อให้สามารถถ่ายทอดลักษณะของตัวละครออกมาได้ตรงตามที่ต้องการและผู้เขียนบทต้องการ

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การคัดเลือกและฝึกฝนนักแสดงสำหรับหนังสั้นในมิติเพศวิถี - โครงการ Thai Queer Short Film 1” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยวิธีการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้กำกับภาพยนตร์สั้น และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยได้ส่งภาพยนตร์สั้นเข้าร่วมประกวดในเทศกาลหนังสั้นสั้น #1 และสามารถผ่านเข้ารอบได้รับทุนเพื่อสร้างงานภาพยนตร์สั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงข้ามเพศ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะเป็นเครื่องบันทึกเสียงแล้วนำข้อเขียน บทความ เอกสาร รายงานวิจัยต่างๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกนักแสดง กำกับการแสดงและความหลากหลายทางเพศ มาเชื่อมโยงประเด็นและวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางอ้างอิง โดยแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มความหลากหลายทางเพศอันได้แก่

ภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายรักชาย 4 เรื่อง ได้แก่ หนึ่งในดวงใจ กำกับโดย สร้างสรรค์ สันติมณีรัตน์, ชั้น 12A กำกับโดย นกตล พันธ์า, ผู้เลือก กำกับโดย ทศพล ทิพย์ทินกร, ไม่มีชื่อคือความรู้สึก กำกับโดย เมธิณี จงศรี

ภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักหญิง 4 เรื่อง ได้แก่ ปาในดวงใจ กำกับโดย นารีรัตน์ สุวรรณ, กาลครั้งหนึ่งเมื่อฉันเรียกชื่อแก กำกับโดย จิตตรัตน์ วงศ์บุรณะ, ตลอดไป กำกับโดย สุทธิภูมิ ชุมทอง, The Inconvenient Truth กำกับโดย สุมณ อุ่นสาธิต

ภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงข้ามเพศ 4 เรื่อง ได้แก่ พระจันทร์เป็นพยาน กำกับโดย ภัฏญพิชญ์ ปวีตภา, (S)he กำกับโดย ญัฐพล พลรักษา, คมสัน กำกับโดย บรรจง ทานันท์, ถ้าโลกนี้ไม่มีผู้ชาย กำกับโดย ประภัสสร อัครธีระเสถียร

ภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ 3 เรื่อง ได้แก่ ตูปลาที่ไม่มีตุ๊ด (ปลา) อยู่ในตู้ กำกับโดย ปรีชายุทธ แซ่จ้ง, เรื่องของเรื่องที่ไม่มีชื่อเรื่อง (เป็นใคร?) กำกับโดยชลธิชา ตั้งวรมงคล, รักไม่รู้จบ กำกับโดย ดวงพร ปิยวรรณท์

รวมเป็น 15 เรื่องอย่างเป็นระบบ แล้วนำมาสรุป

ผลการวิจัย

การวิจัยพบว่าวิธีการและเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงของผู้กำกับภาพยนตร์สั้นในโครงการ Thai Queer Short Film 1 นั้นสั้นสั้น # 1 เป็นไปแบบค่อนข้างมีความยืดหยุ่น ใช้วิธีง่ายๆแบบไม่มีพิธีรีตองใดๆเมื่อเกิดปัญหาขึ้นทำให้ผู้กำกับต้องการจะเปลี่ยนหรือแก้ไขจุดไหนก็กระทำทันทีโดยไม่ยึดติดกับแนวคิดทฤษฎีเป็นสำคัญ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่เกิดขึ้นคือ เรื่องเวลาและงบประมาณ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะไม่ใช้แนวคิดทฤษฎีเลยเสียทีเดียว

1. ผลการวิจัยแนวความคิดเรื่องการคัดเลือกนักแสดง (Casting)

ผู้กำกับใช้วิธีการคัดเลือกนักแสดงแบบเฉพาะบทกับตัวละคร ซึ่งเป็นวิธีการร่วมแบบเดียวกันกับผู้กำกับภาพยนตร์สั้นทุกคนในโครงการนี้ใช้ โดยผู้กำกับมีภาพบุคลิกตัวละครที่ต้องการไว้อย่างชัดเจนแล้วในหัวสมองจึงได้ทำการติดต่อนักแสดงโดยเริ่มจากคนใกล้ตัวที่มีบุคลิก รูปร่าง หน้าตาความสามารถทางการแสดง ตลอดจนอารมณ์ ตรงตามที่ต้องการ เช่น เพื่อน เพื่อนสนิท หรือรุ่นน้อง เป็นต้น แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดที่เกิดขึ้นคือ เรื่องเวลา และงบประมาณทำให้ไม่มีผู้กำกับท่านใดเลือกใช้วิธีการคัดเลือกนักแสดงแบบสัมภาษณ์ตัวต่อตัว (Personal-Interview Method) และวิธีการคัดเลือกนักแสดงแบบแสดงสด (Improvisational Approach) ผู้วิจัยพบว่าวิธีการในการคัดเลือกนักแสดงของภาพยนตร์สั้นนั้นค่อนข้างมีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้กำกับโดยอาศัยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปเรื่อยๆ

งานวิจัยนี้มีผู้กำกับที่เป็นเพศชาย 2 คน, เพศหญิง 2 คน, ผู้หญิงข้ามเพศ 1 คน, ชายรักชาย 4 คน, และหญิงรักหญิง 4 คน รวมเป็น 13 คนจากภาพยนตร์สั้น 13 เรื่อง เนื่องจากภาพยนตร์สั้นอีก 2 เรื่องเป็นภาพยนตร์สั้นแนวสารคดีซึ่งไม่ตรงกับการทำวิจัยในหัวข้อ การคัดเลือกและฝึกฝนนักแสดงสำหรับหนังสั้นในมิติเพศวิถี - โครงการ Thai Queer Short Film 1 การวิจัยนี้จึงไม่ขอยกภาพยนตร์สั้นแนวสารคดีทั้ง 2 เรื่องนี้มาประกอบการวิจัย

การวิจัยพบว่าผู้กำกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศอะไรก็ตามต่างก็ต้องการ และพยายามหานักแสดงที่มีพื้นฐาน หรือมีทักษะ หรือประสบการณ์ด้านการแสดงมาแล้ว เนื่องจาก

ผู้กำกับทุกคน รวมไปถึงจนถึงทีมงาน และนักแสดงต่างก็มีภาระหน้าที่ และงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับระยะเวลาที่โครงการให้สำหรับการผลิตภาพยนตร์สั้นมีน้อยเกินไป ส่วนต่อมาคือ พบวิธีการคัดเลือกนักแสดงโดยขอความช่วยเหลือจากเพื่อนให้มาช่วยรับบทเป็นนักแสดงในผู้กำกับทุกเพศ เนื่องจากเป็นวิธีการคัดเลือกนักแสดงที่ง่าย และประหยัดเวลาที่สุด โดยผู้กำกับมีภาพบุคลิกตัวละครที่ต้องการไว้อย่างชัดเจนแล้วในหัวสมอง ทั้งบุคลิก รูปร่าง หน้าตา และเพศ ส่วนต่อมาคือในการคัดเลือกนักแสดง เพศที่ทำการคัดเลือกแล้วมักมีปัญหาที่สุดคือผู้มีเพศวิถีแบบชายรักชาย รองลงมาคือเพศชาย เนื่องจากนักแสดงมักมีการห่วงภาพลักษณ์ที่จะออกมา กลัวว่าจะถูกสังคมมองว่าเป็นเพศที่ 3 หรือมีเพศวิถีแบบชายรักชาย

ผู้วิจัยพบว่านอกจากปัญหาเรื่องของเวลาที่ค่อนข้างจำกัดแล้วปัญหาเรื่องงบประมาณที่ได้รับจากโครงการก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้กำกับมีการคัดเลือกนักแสดงแบบง่าย ๆ และผู้กำกับมักใช้วิธีการคัดเลือกนักแสดงโดยขอความช่วยเหลือจากเพื่อนให้มาช่วยรับบทเป็นนักแสดง เนื่องจากพูดคุยง่าย และเพื่อนมักช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ต้องมีพิธีรีตองใดๆให้ต้องเกรงใจนัก การสื่อสารก็สามารถพูดได้ตามที่ผู้กำกับต้องการคือเป็นกันเองมากกว่าที่จะไปทำการคัดเลือกนักแสดงที่เป็นคนที่ไม่รู้จักมาแสดง

สรุปผลที่ได้จากเกณฑ์ และวิธีการในการคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยพบว่าผู้กำกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศอะไรก็ตามต่างก็ต้องการและพยายามเลือกหานักแสดงที่มีเพศวิถีตรงกับตัวละครในบท เพื่อความสมจริงของตัวละคร เกณฑ์ส่วนใหญ่ที่ผู้กำกับในโครงการนี้ต่างเลือกใช้ คือ เกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงจากบุคลิกลักษณะภายนอก (Character, Looks, Appearance) เพราะเป็นวิธีที่ง่าย สะดวก และรวดเร็วที่สุด เกณฑ์การยอมรับที่จะแสดงในบทบาทตัวละครที่มีเพศวิถีเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่พบในภาพยนตร์สั้นที่ต้องมีฉากการแสดงที่นักแสดงต้องโชว์สัดส่วนร่างกาย หรือมีการพูดถึงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และตัวเรื่องอาจมีเนื้อหาที่แรง หากนักแสดงไม่มีความเข้าใจ ขาดความกล้าที่จะยอมรับและแสดงในบทบาทนี้ ก็อาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ของผู้กำกับในโครงการเนื่องจากไม่มีงบประมาณที่จะไปจ้างนักแสดงมืออาชีพมาเล่น

ผู้กำกับภาพยนตร์สั้นในโครงการนี้ต่างก็ต้องการนักแสดงที่มีพื้นฐาน ทักษะ หรือประสบการณ์ด้านการแสดงมาแล้ว เนื่องจากผู้กำกับทุกคน รวมไปถึงจนถึงทีมงาน และนักแสดงต่างก็มีภาระหน้าที่ และงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับระยะเวลาที่โครงการให้สำหรับการผลิตภาพยนตร์สั้นมีน้อยเกินไป การวิจัยพบวิธีการคัดเลือกนักแสดงโดยขอความช่วยเหลือจากเพื่อนให้มาช่วยรับบทเป็นนักแสดงในผู้กำกับทุกเพศ เนื่องจากพูดคุยง่าย และเพื่อนมักช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ต้องมีพิธีรีตองใดๆให้ต้องเกรงใจนัก การสื่อสารก็สามารถพูดได้ตามที่ผู้กำกับต้องการคือเป็นกันเองมากกว่าที่จะไปทำการคัดเลือกนักแสดงที่เป็นคนที่ไม่รู้จักมาแสดง อีกทั้งยังเป็นวิธีการคัดเลือกนักแสดงที่ง่าย และประหยัดเวลาที่สุด โดยผู้กำกับมีภาพบุคลิกตัวละครที่ต้องการไว้อย่างชัดเจนแล้วในหัวสมอง ทั้งบุคลิก รูปร่าง หน้าตา และเพศ ในกระบวนการคัดเลือกนักแสดงนี้ เพศที่ทำการคัดเลือกแล้วมักมีปัญหาที่สุดคือผู้มีเพศวิถีแบบชายรักชาย รองลงมาคือเพศชาย เนื่องจากนักแสดงมักมีการห่วงภาพลักษณ์ที่จะออกมา กลัวว่าจะถูกสังคมมองว่าเป็นเพศที่ 3 หรือมีเพศวิถีแบบชายรักชาย

2. ผลการวิจัยแนวความคิดเรื่องการฝึกฝนนักแสดง (Coach Acting)

การวิจัยพบว่าผู้กำกับมีแนวทาง การแนะนำ และการฝึกฝนนักแสดง ที่มุ่งสู่การถ่ายทอดทางอารมณ์เพื่อให้ผู้รับชมภาพยนตร์สั้นได้รับทั้งข้อมูลและข้อความที่ผู้กำกับต้องการจะสื่อถึงนั้น ถือเป็นเรื่องสำคัญ นักแสดงจะสามารถทำให้ผู้ชมซาบซึ้ง และมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครได้ต้องอาศัยการแสดงที่สมจริง พลังที่มาจากความละเอียดอ่อนของความรู้สึกของนักแสดงในการถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดง ผู้วิจัยพบว่าข้อจำกัดของผู้กำกับภาพยนตร์สั้นในโครงการนี้มีตัวแปรสำคัญที่เกิดขึ้นคือ เรื่องของเวลาและงบประมาณ โดยหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้กำกับพบว่า ผู้กำกับทุกท่านพูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ คือ การให้เวลาในการผลิตหนังสั้นที่น้อยไป เนื่องจากผู้กำกับและทีมงานทุกคนรวมถึงนักแสดงต่างก็มีภาระ หน้าที่ และงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีเวลามาทำการฝึกฝนนักแสดง ไม่มีเวลามาทำการฝึกซ้อมการแสดง และไม่มีเวลามาทำการฝึกซ้อมอ่านบทภาพยนตร์สั้นก่อนวันถ่ายทำจริง

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งได้เป็นผู้กำกับที่มีการคัดเลือกนักแสดงแล้วได้นักแสดงที่มีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับวางไว้ 2 เรื่องได้แก่ภาพยนตร์สั้นเรื่อง กาลครั้งหนึ่งเมื่อฉันเรียกชื่อแก กำกับโดย จิตรัตน์ วงศ์บุรณะ และภาพยนตร์สั้นเรื่อง ปาในดวงใจ กำกับโดย นาริรัตน์ สุวรรณ ในส่วนของผู้กำกับที่มีการคัดเลือกนักแสดงแล้วได้นักแสดงที่มีเพศวิถีตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับวางไว้มี 11 เรื่อง ในส่วนของภาพยนตร์สั้นอีก 2 เรื่องได้แก่ภาพยนตร์สั้นเรื่อง ตลอดไป กำกับโดย สุทธิภูมิ ชุมทอง และภาพยนตร์สั้นเรื่อง เรื่องของเรื่องที่ไม่มีชื่อเรื่อง (เป็นใคร?) กำกับโดย ชลธิชา ตั้งวรมงคล ผู้กำกับมีวิธีการนำเสนอผลงานที่แตกต่างจากภาพยนตร์สั้นเรื่องอื่น โดยผู้กำกับมองเห็นมุมมองชีวิตของคนใกล้ตัวที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นเพื่อนของผู้กำกับกลายเป็นแรงบันดาลใจในการผลิตภาพยนตร์สั้นออกมาในรูปแบบสารคดี ทำให้ไม่มีบททางการแสดงและไม่มีการคัดเลือกนักแสดง เพราะผู้กำกับใช้วิธีการถ่ายทำชีวิตจริงของตัวนักแสดงโดยตรง ซึ่งไม่ตรงกับการทำวิจัยในหัวข้อ การคัดเลือกและฝึกฝนนักแสดงสำหรับหนังสั้นในมิติเพศวิถี - โครงการ Thai Queer Short Film 1 การวิจัยนี้จึงไม่ขอยกภาพยนตร์สั้นแนวสารคดีทั้ง 2 เรื่องนี้มาประกอบการวิจัย

ผู้กำกับภาพยนตร์สั้นทั้ง 11 เรื่องทำการเปลี่ยนตัวนักแสดงที่มีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับวางไว้ตั้งแต่ในขั้นตอนของการคัดเลือกนักแสดง เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและง่ายต่อผู้กำกับในการกำกับการแสดง อีกทั้งผู้กำกับยังทำการคัดเลือกนักแสดงที่มีความสามารถ มีทักษะ และมีประสบการณ์ทางการแสดงอยู่แล้วมารับบทเป็นตัวละครต่างๆในเรื่องอีกด้วย เพื่อการทำงานและการกำกับที่รวดเร็วและเผชิญปัญหาให้น้อยที่สุด ผู้วิจัยพบว่าผู้กำกับในโครงการ Thai Queer Short Film 1 หนังสั้นสั้นๆ # 1 แต่ละคนต่างก็มีแนวทาง การแนะนำ และการฝึกฝนนักแสดงที่แตกต่างกันออกไป แม้จะวิธีการร่วมแบบเดียวกันที่ผู้กำกับใช้คือโดยอาศัยการตีความบทและพูดคุยกับนักแสดงก่อนทำการแสดงจริง

สรุปผลแนวทาง การแนะนำและการฝึกฝนนักแสดงของผู้กำกับที่มีความแตกต่างกันทางเพศ การวิจัยพบว่าผู้กำกับทุกท่านในโครงการนี้ไม่ว่าจะมีเพศสภาพ หรือเพศวิถีอย่างไรก็ตาม ตลอดจนผู้กำกับที่มีการคัดเลือกนักแสดงแล้ว

ได้นักแสดงที่มีเพศวิถีทั้งที่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับวางไว้และทั้งที่ไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับวางไว้ ต่างก็มีจุดร่วมเดียวกันที่ใช้เป็นแนวการแนะนำและฝึกฝนนักแสดงนั้นคือการอาศัยการพูดคุยกับนักแสดงก่อนทำการแสดง เนื่องจากในบางครั้งนักแสดงไม่สามารถแสดงอารมณ์ออกมาได้ตามที่ผู้กำกับต้องการ การพูดคุยและปล่อยให้นักแสดงได้พักทำสมาธิกลายเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดและนิยมที่สุดสำหรับผู้กำกับในโครงการนี้ และเนื่องจากการเป็นกรถ่ายทำภาพยนตร์สั้น ดังนั้นฉากแต่ละฉากจะมีการถ่ายทำที่มีการพัฒนาอารมณ์ไม่นาน หลังจากพูดคุยและปล่อยให้นักแสดงได้พักทำสมาธิแล้ว เมื่อกลับมาเข้าฉาก ไม่ช้านักแสดงก็จะสามารถทำอารมณ์ได้ตามที่ผู้กำกับต้องการ

ผู้กำกับในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสั้นสั้นๆ # 1 ทุกคนต่างก็ให้ความสำคัญต่อการแนะนำกำกับ และฝึกฝนนักแสดง เนื่องจากความหลากหลายทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งของโจทย์ในโครงการนี้ การวิจัยพบว่าความแตกต่างทางเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อปัญหาทางการแสดงที่ต่างกัน กล่าวคือ นักแสดงเพศชาย นักแสดงเพศหญิง และนักแสดงผู้มีความหลากหลายทางเพศ ต่างก็มีปัญหาทางการแสดงที่ต่างกัน วิธีแก้ปัญหาจึงแตกต่างกันไปด้วย

การวิจัยพบว่าผู้กำกับมีแนวทางการแนะนำและฝึกฝนการแสดงหนังสั้นโดยอาศัยการตีความบทและพูดคุยกับนักแสดงก่อนทำการแสดงจริง โดยเริ่มต้นจากการส่งบทให้นักแสดงอ่านก่อน แล้วโทรศัพท์ติดตามผลว่านักแสดงมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด ผู้กำกับบางท่านอาจมีการนัดนักแสดงมาพบกันก่อน 1 ครั้งแต่นั้นเป็นส่วนน้อยเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และงบประมาณ หลังจากโทรคุยทำความเข้าใจกับนักแสดงแล้วก็จะนัดวันถ่ายทำจริงเลย วิธีการแก้ปัญหาทางการแสดงให้แก่นักแสดงในโครงการ Thai Queer Short Film หนังสั้นสั้นๆ # 1 ค่อนข้างมีความง่ายเนื่องจากการเป็นการทำภาพยนตร์สั้น ฉากแต่ละฉากจะเป็นการถ่ายแบบสั้นๆซึ่งเมื่อผู้กำกับรู้สึกไม่พอใจกับฉากนั้นก็จะสั่งหยุด แล้วให้นักแสดงพักโดยระหว่างที่พักก็จะมีพูดคุยกับนักแสดงถึงอารมณ์และสิ่งที่ผู้กำกับต้องการแล้วเริ่มถ่ายทำใหม่อีกครั้งจนกว่าจะได้ฉากที่เป็นที่พอใจของผู้กำกับ

อภิปรายผล

ในความเป็นจริงแล้วเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเรื่องเพศไม่ว่าจะเป็น เพศสภาพ เพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศ ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับเราตั้งแต่ตื่นนอนไปจนถึงตอน เพราะเรื่องเพศไม่ได้เกี่ยวแค่ใครกะใครมีเพศสัมพันธ์กัน แต่เกี่ยวถึงสุขภาพทางเพศ สุขภาพทางจิต ทักษะการใช้ชีวิต เป็นต้นอีกด้วย แต่ที่ผ่านมามีหลักสูตรเพศศึกษามุ่งเน้นแต่เรื่องเพศทางสรีระ เรื่องเครื่องเพศ เรื่องอวัยวะทำงานเพื่อการสืบพันธุ์ แต่ไม่พูดถึงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเพศ ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย สังคม วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตชาวบ้านที่ไม่ใช่คนเมือง และอีกเรื่องที่สำคัญและมาแรงในยุคนี้ก็คือ เรื่องความหลากหลายทางเพศ

โครงการ Thai Queer Short Film หนังสือสั้น # 1 ได้ถูกจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นสื่อทางความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้อง ตลอดจนแทรกซึมสร้างความปรารถนาจากอคติเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันให้เกิดขึ้นในสังคมไทยเนื่องจากสังคมในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้มีความหลากหลายทางเพศไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย แต่การยอมรับยังถูกปิดกั้นเนื่องมาจากการขาดความรู้และความไม่เข้าใจในผู้มีความหลากหลายทางเพศที่แท้จริง โดยคนทั่วไปมักคิดว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นบุคคลผิดเพศ โรคจิต มีแต่เรื่องเพศสัมพันธ์ในหัวสมอง คือมีการมองเพียงมุมเดียวด้านเดียว ผู้วิจัยมองว่าการให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศกับผู้คนในสังคมกลายเป็นเรื่องที่สำคัญในยุคสมัยนี้ การสร้างภาพยนตร์ ตลอดจน ภาพยนตร์สั้นในโครงการนี้จะเป็เครื่องมือที่แสดงถึงสังคมและศีลธรรม ผลลัพธ์ ภาพยนตร์สั้นอาจสามารถเชื่อมโยงความจริง สังคมบางอย่างหรือความเป็นศีลธรรมบางอย่างที่ผู้ชมทั้งที่เป็นเพศชาย เพศหญิง หรือผู้มีความหลากหลายทางเพศเอง อาจจะได้เคยพบเจอหรืออาจจะไม่เคยได้รู้ได้เห็นมันมาก่อนก็ได้

เพศศึกษา เพศสภาพ เพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศ หรือเรื่องความหลากหลายทางเพศ ไม่ใช่เรื่องของผู้ใหญ่ที่ต้องจ้องจะสอนเยาวชนหรือพ่อแม่ผู้ปกครองเอาแต่ยกหน้าที่โยนภาระนี้ให้ครูหรือโรงเรียนให้มีหน้าที่ต้องคอยส่งสอนนักเรียนแต่ฝ่ายเดียว แต่ด้วยความหลากหลายที่ว่านี้ ผู้วิจัยมองว่า การให้ความรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศหรือ

หลักสูตรเพศศึกษาไม่ได้มีไว้ให้เพียงแต่เฉพาะเยาวชนเท่านั้น แต่ควรมีไว้ให้ทุกคนรวมถึงผู้ใหญ่ด้วยที่มักจะได้รับข้อมูลบิดเบือนเรื่องเพศมาตั้งแต่เด็กโดยอาจจะมาจากคนรอบข้างละคร หรือสื่อต่างๆที่มักนำเสนอเพียงด้านเดียว ภาพกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน ถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์หรือละคร ส่วนใหญ่มักเป็นภาพลักษณ์ที่มีปัญหาทางจิต ไม่ปกติ อารมณ์รุนแรง หมกมุ่นทางเพศ ภาพลบที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อซ้ำซาก ทำให้สังคมขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นธรรม เกิดอคติด้านลบ มองว่าพวกเขาเป็นแกะดำ จึงได้รับการดูถูกเหยียดหยาม ถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งเขาไม่ได้ผิด แต่ทำไมสังคมถึงทำกับเขาเหมือนไม่ใช่มนุษย์

การสอดแทรกเรื่องเพศวิถีหรือเรื่องความหลากหลายทางเพศลงไปในภารกิจกับภาพยนตร์สั้นในโครงการนี้ โดยการนำแนวคิดเรื่องเพศ เพศสภาพ เพศวิถี และอัตลักษณ์ทางเพศมาประกอบเข้ากับบุคลิกลักษณะตัวละคร เพื่อให้ได้ตัวละครที่มีพลังและการแสดงที่เป็นธรรมชาติแบบไม่จอมปลอม เป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะสามารถแสดงให้เห็นอีกด้านมุมหนึ่งของผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้กับสังคมต่อกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ เพราะมองว่าสื่อมีพลัง แต่ปัจจุบันสื่อฟรีทีวีหรือสื่อกระแสหลักกลับนำพลังตรงนั้นมาสร้างอคติให้คนดู นำเสนอภาพเชิงลบ เช่น ภาพลักษณ์ที่ก้าวร้าว รุนแรง หมกมุ่นเรื่องเพศ การมีชีวิตที่ผิดหวัง ล้มเหลวและฆ่าตัวตาย หรือตัวตลกในละครและภาพยนตร์ โดยไม่มองในแง่ดีที่อยู่ข้างใน เช่น ความสำเร็จ การช่วยเหลือสังคม ของกลุ่มคนเหล่านี้ ภาพยนตร์ที่สร้างความเข้าใจให้กับสังคมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในปัจจุบันมีน้อย สังคมส่วนใหญ่ดูเหมือนจะเข้าใจเพศที่สามหรือคนรักร่วมเพศ แต่รากลึกแล้วคนที่น่าจะเข้าใจมากที่สุดกลับไม่เข้าใจอะไรเลยโดยเฉพาะคนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท จนถึงปริญญาเอก ที่ยังมีอคติเลือกปฏิบัติกับคนกลุ่มนี้เช่น การรับสมัครงานในองค์กร การเรียนการสอนในโรงเรียน การออกกฎหมายละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือแม้กระทั่งกฎหมายต่างๆเช่น การทำประกัน ซึ่งเพศที่สามหรือคนรักเพศเดียวกันก็เหมือนคนธรรมดา ไม่ได้เรียกร้องอะไร ไม่ได้ต้องการสิทธิพิเศษอะไร แต่ขอให้เกิดความเท่าเทียมกันในด้านกฎหมาย และความเป็นอยู่ในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยยังไม่สามารถสรุปผลเรื่องแนวทางในการฝึกฝนนักแสดง ในกรณีนี้นักแสดงที่ได้รับการคัดเลือกมา มีเพศวิถีไม่ตรงตามบุคลิกลักษณะตัวละครที่ผู้กำกับได้วางไว้ได้อย่างชัดเจนครบทุกเพศเนื่องจากมีภาพยนตร์สั้นที่ใช้วิธีการนี้ไม่เพียงพอ ประกอบกับธรรมชาติของภาพยนตร์สั้นทำให้ผู้กำกับมีอิสระทางความคิดและการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ยึดติดทฤษฎีเป็นหลักสำคัญ ดังนั้นสำหรับผู้สนใจจะนำประเด็นนี้ไปศึกษาต่อในงาน Queer อื่นๆ โดยอาจจะเป็นภาพยนตร์สั้น ภาพยนตร์ปกติที่ฉายในโรงหรืออาจเป็นละครโทรทัศน์ก็ได้

2. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาถึงวิธีการคัดเลือก และฝึกฝนนักแสดงสำหรับหนังสั้นในมิติเพศวิถีโครงการ Thai Queer Short Film 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนในส่วนของ Pre-Production และ Production เท่านั้น สำหรับผู้ที่สนใจจะนำประเด็นนี้ไปศึกษาต่อในส่วนของ Post-Production ว่าหลังจากที่ภาพยนตร์สั้นทุกเรื่องได้เผยแพร่ออกสู่สังคมแล้ว แต่ละเรื่องได้รับผลตอบรับเป็นอย่างไร และจากปี 2551 ถึงปี 2553 ผ่านมาแล้ว 2 ปี ด้วยเหตุผลอะไรทำให้ยังคงไม่มีโครงการที่ 2 เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกพันธ์ จินตนาติก. 2546. การสื่อสารระหว่างผู้กำกับกับการแสดงและนักแสดงในการแสดงละครเวที พ.ศ.2486-2496. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. 2551. เพศวิถี : นิยามความหมายและกรอบแนวคิด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nsdv.go.th/innovation/sexuality.doc>, [2551 สิงหาคม 21]
- [3] นภาพิตร จันทน์ไทย. 2544. โทษทัศน์ประสบการณ์และการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานของผู้กำกับการแสดงละครไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- [4] บรรจง โกศัลวัฒน์. 2544. การกำกับ และการแสดงภาพยนตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์.
- [5] พีรพงศ์ เสนไสย. 2550. “อะไรก็ได้ค่ะ” “ยังงี้ก็ได้ครับ” ผู้กำกับกับการแสดง. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [6] ภัญญารินทร์ อิงคุลานนท์. 2551. สถานภาพวิชาชีพและกระบวนการสื่อสารของผู้ฝึกสอนการแสดงกับนักแสดงในสื่อละครเวที ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และภาพยนตร์โฆษณา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] มัทนี รัตน์. 2546. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะการกำกับและการแสดงละครเวที, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] วิลาสินี พิพิธกุล. 2546. วาทกรรมเรื่องเพศในหนังสือพิมพ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&task=view&id=69&Itemid=72, [2551, สิงหาคม 18]
- [9] สดใส พันธุ์โกมล. 2538. ศิลปะของการแสดง (ละครสมัยใหม่). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] อัญชลี ชัยวรพร. 2548. ภาพยนตร์ทางเลือกและทฤษฎีแนวคิดใหม่ เอกสารการสอนชุดวิชา ทฤษฎีและการวิจารณ์ภาพยนตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.